

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 200/2019-47

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 12. septembra 2019 v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Laššákovej a zo sudcov Petra Molnára a Ľuboša Szigetiho (sudca spravodajca) prerokoval prijatú ústavnú sťažnosť [REDAKČIA], [REDAKČIA], [REDAKČIA], zastúpeného advokátom JUDr. Ľudovítom Földesom, advokátska kancelária, Domašská 11, Bratislava, vo veci namietaného porušenia čl. 12 ods. 1 a 2 a čl. 17 ods. 1, 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj čl. 5 ods. 1, 3 a 4, čl. 13 a čl. 14 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Tos 36/2019 a jeho uznesením z 2. mája 2019 a takto

r o z h o d o l :

1. Krajský súd v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Tos 36/2019 a jeho uznesením z 2. mája 2019 p o r u š i l základné právo [REDAKČIA] na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj jeho právo na slobodu podľa čl. 5 ods. 3 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

2. Uznesenie Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 1 Tos 36/2019 z 2. mája 2019 z r u š u j e .

3. [REDAKČIA] p r i z n á v a úhradu trov konania v sume 519,39 € (slovom päťstodevätnásť eur a tridsaťdeväť centov), ktorú je Krajský súd v Bratislave p o v i n n ý

vyplatiť na účet advokáta JUDr. Ľudovíta Földesa, advokátska kancelária, Domašská 11, Bratislava, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Uznesením Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) č. k. II. ÚS 200/2019-26 z 26. júla 2019 bola prijatá na ďalšie konanie ústavná sťažnosť ■■■■■, ■■■■■, ■■■■■, ■■■■■ (ďalej len „sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia čl. 12 ods. 1 a 2 a čl. 17 ods. 1, 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj čl. 5 ods. 1, 3 a 4, čl. 13 a čl. 14 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Tos 36/2019 a jeho uznesením z 2. mája 2019.

2. Podľa § 58 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) prerokoval ústavný súd túto vec na neverejnom zasadnutí, keďže sťažovateľ vo vyjadrení z 20. augusta 2019 a krajský súd vo vyjadrení zo 7. augusta 2019 vyslovili súhlas, aby sa upustilo od ústneho pojednávania. Ústavný súd vychádzal pritom z listinných dôkazov a vyjadrení nachádzajúcich sa v jeho spise.

3. Z ústavnej sťažnosti vyplýva, že uznesením vyšetrovateľa z 24. mája 2016 bolo začaté trestné stíhanie za obzvlášť závažný zločin krádeže podľa § 212 ods. 2 písm. a) a ods. 5 písm. a) Trestného zákona za to, že v čase od 16.30 h dňa 23. mája 2016 do 7.45 h dňa 24. mája 2016 na Starej Vajnorskej 17 v Bratislave v skladových priestoroch obchodnej spoločnosti ■■■■■ (ďalej len „poškodená“) malo dôjsť k odcudzeniu rôznych druhov liekov, čím bola spôsobená škoda v celkovej výške 500 000 €. Následne v tejto trestnej veci vyšetrovateľ uznesením z 1. júna 2016 vzniesol obvinenie voči

sťažovateľovi s tým, že sa skutku mal dopustiť v spolupáchateľstve podľa § 20 Trestného zákona a že celková spôsobená škoda mala byť vo výške „567.883,9147 €“.

4. Uznesením Okresného súdu Bratislava III (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. Tp 16/2016 z 2. júna 2016 bol sťažovateľ vzatý do väzby z dôvodu ustanovenia § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku s tým, že jeho väzba začala 30. mája 2016 o 15.30 h. Následne 9. júna 2016 bol sťažovateľ prepustený z väzby, a to pre účely výkonu trestu odňatia slobody, ktorý trval od 9. júna 2016 do 9. júna 2017.

5. Po vykonaní uloženého trestu odňatia slobody 9. júna 2017 ihneď následne uznesením okresného súdu sp. zn. Tp 23/2017 z 9. júna 2017 bol sťažovateľ podľa § 71 ods. 3 písm. d) Trestného poriadku na základe väzobných dôvodov podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku opakovane vzatý do väzby s tým, že táto začala plynúť 9. júna 2017 o 15.30 h.

6. Orgány činné v trestnom konaní počas ročného výkonu trestu odňatia slobody sťažovateľa v inej trestnej veci od 9. júna 2016 do 9. júna 2017 v trestnej veci sťažovateľa vôbec nekonali a nevykonali so sťažovateľom ako obvineným počas výkonu trestu žiadny procesný úkon.

7. Dňa 24. novembra 2017 bola okresnému súdu podaná na sťažovateľa obžaloba za obzvlášť závažný zločin krádeže podľa § 212 ods. 1 a 4 písm. b) a ods. 5 písm. a) v spojení s § 138 písm. e) a § 20 Trestného zákona s tým, že podľa obžaloby výška škody mala byť už len 180 817,92 €. V odôvodnení obžaloby sa pritom uvádza, že zaistené lieky pri prehliadke osobného motorového vozidla značky Audi (ktoré podľa sťažovateľa nepatrilo jemu a ktoré ani nikdy nepoužíval) boli v hodnote minimálne 165 206,72 € bez dane z pridanej hodnoty pri určení ich hodnoty podľa veľkoodberateľských cien, čo znamená, že ich hodnota, a teda aj spôsobená škoda bola veľkého rozsahu. Obžaloba uvedené konštatovala bez toho, aby zaistené lieky boli ohodnotené znalcom, a to či už v prípravnom konaní trvajúcim od 24. mája 2016 do 24. novembra 2017, alebo v konaní pred súdom, ktoré trvá od 24. novembra 2017 až dosiaľ (teda do dňa vyhotovenia ústavnej sťažnosti 28. mája 2019, pozn.).

8. Po podaní obžaloby poškodená podaním z 15. júna 2018 adresovaným okresnému súdu k sp. zn. 2 Tk 2/2018 (pod ktorou je trestná vec po podaní obžaloby vedená) zmenila výšku spôsobenej škody presne na sumu 165 206,72 €, teda tak ako to bolo arbitrárne a bez odborných znalostí vyjadrené v podanej obžalobe.

9. Sťažovateľ prostredníctvom novozvoleného obhajcu (totožného s jeho právnym zástupcom v konaní vedenom ústavným súdom, pozn.) podal 2. apríla 2019 žiadosť o prepustenie z väzby.

10. Uznesením okresného súdu sp. zn. 2 Tk 2/2018 z 5. apríla 2019 bola žiadosť sťažovateľa o prepustenie z väzby zamietnutá.

11. Proti uzneseniu okresného súdu podal sťažovateľ ihneď po jeho vyhlásení sťažnosť priamo do zápisnice o hlavnom pojednávaní, ktorú po doručení písomného vyhotovenia uznesenia podrobne prostredníctvom obhajcu odôvodnil. V odôvodnení sťažnosti poukázal najmä na zmenu dôkazného stavu, resp. dôkaznej situácie, keďže z vykonaného objektívneho znaleckého dokazovania evidentne vyplýva, že obvinenie, resp. obžaloba nebola dokázaná, ale vyvrátená.

12. Uznesením krajského súdu sp. zn. 1 Tos 36/2019 z 2. mája 2019 bola sťažnosť podaná sťažovateľom zamietnutá ako nedôvodná. Podľa názoru krajského súdu i naďalej reálne hrozí, že sťažovateľ bude pokračovať v trestnej činnosti, keďže bol v minulosti viackrát súdne trestaný prevažne pre majetkovú trestnú činnosť a existuje reálne podozrenie, že práve trestnou činnosťou si zadovažoval svoje príjmy. Ďalej vyslovil krajský súd presvedčenie, že v danom prípade by náhrada väzby bola možná iba zložením peňažnej záruky minimálne vo výške vyčíslenej spôsobenej škody s tým, že sťažovateľ by dal súhlas na použitie peňažnej záruky na úhradu spôsobenej škody v prípade uznania jeho viny zo žalovaného skutku. Pritom výška škody dosiaľ nebola znalecky vyčíslená a v priebehu trestného konania sa uvádzala v podstatne odlišných sumách (567 883,91 €, 180 817,92 € a 165 206,72 €). Treba dodať, že sťažovateľ je nemajetný.

13. Podľa presvedčenia sťažovateľa došlo k porušeniu čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy, keďže krajský súd nedostatočne odôvodnil naplnenie a trvanie väzobných dôvodov, a to tým, že odôvodnenie založil len na tom, že sťažovateľ bol už v minulosti viackrát odsúdený a je tu reálne podozrenie, že si zadovažoval príjmy trestnou činnosťou. K tomu sťažovateľ uvádza, že v zmysle konštantnej rozhodovacej činnosti Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ústavného súdu a Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) predchádzajúce odsúdenie nemôže samo osebe zakladať dôvod väzby. Tvrdenie, podľa ktorého práve touto trestnou činnosťou si mal zadovažovať zdroj svojich príjmov, nie je ničím preukázané. Ide len o nepodložené tvrdenie vychádzajúce iba z abstraktnej hypotetickej úvahy. Znamená to, že ku skutočnosti, že sťažovateľ bol v minulosti odsúdený, nepristúpila žiadna ďalšia konkrétna skutočnosť súdom verifikovateľná, ktorá by spolu s predchádzajúcim odsúdením odôvodňovala väzobné stíhanie sťažovateľa.

14. Uznesenie krajského súdu je nedostatočne odôvodnené aj preto, že sa v ňom vôbec neuvádzajú argumenty pre a proti existencii verejného záujmu, ktorá by odôvodňovala (s náležitým zreteľom aj na princíp prezumpcie nevinny) odchýlenie sa od pravidla rešpektovania osobnej slobody jednotlivca. Neuvádza ani, akým spôsobom sa uvedené skutočnosti svedčiace pre a proti ďalšiemu trvaniu väzby skúmali, a teda či záujmy štátu (bezpečnosť, vynútiteľnosť práva, udržanie verejného poriadku a potreba náležitého výkonu spravodlivosti) v tomto prípade prevyšujú právo na osobnú slobodu jednotlivca, ktoré je jedným zo základov demokratickej spoločnosti.

15. Krajský súd sa vôbec nezaoberal so skutočnosťami, na ktoré sťažovateľ poukázal v žiadosti o prepustenie z väzby a v odôvodnení sťažnosti proti jej zamietnutiu. Nezaoberal sa teda s objektívne existujúcimi skutočnosťami, ktoré majú priamy vplyv na naplnenie materiálneho znaku ako esenciálnej podmienky pre vzatie, resp. držanie osoby sťažovateľa vo väzbe, čím je dôvodné podozrenie, že trestný čin spáchal on. Sťažovateľ tvrdí, že krajský súd tým porušil svoju zákonnú povinnosť v zmysle ustanovenia § 79 ods. 2 Trestného poriadku skúmať v každom štádiu trestného konania, či dôvody väzby trvajú, alebo sa zmenili, zoslabili po uplynutí dvoch rokov od opakovaného vzatia do väzby. Krajský súd uviedol len, že trestné konanie je v súčasnej dobe v štádiu po podaní obžaloby pred súdom, čo má znamenať, že sa dôvodné podozrenie voči sťažovateľovi nezoslabilo. K tomu

sťažovateľ uvádza, že obžaloba bola podaná už 24. novembra 2017, od jej podania do podania ústavnej sťažnosti neboli vyprodukované zo strany obžaloby také dôkazy, ktoré by bez dôvodných pochybností preukazovali naplnenie materiálneho znaku väzby u sťažovateľa. Poukazuje tiež na to, že v rámci postupu trestného konania, ktoré smeruje k vydaniu rozhodnutia na základe vykonaného dokazovania, na základe existujúceho skutkového a dôkazného stavu by malo prichádzať objektívne k posilňovaniu jeho obhajobných tvrdení a k postupnému odstraňovaniu pochybností týkajúcich sa okolností spáchaného trestného činu a jeho páchatel'a. V zmysle ustanovenia § 2 ods. 10 Trestného poriadku orgány činné v trestnom konaní postupujú tak, aby bol zistený skutkový stav veci, o ktorom nie sú dôvodné pochybnosti. V danom prípade však, práve naopak, dochádza k ignorovaniu zisteného skutkového stavu, hoci väzba v konaní pred súdom môže trvať len nevyhnutý čas (§ 76 ods. 1 Trestného poriadku). V skutočnosti z nezákonností pri procesnom dokazovaní v prípravnom konaní vyplýva postupné zoslabovanie podozrenia, či bol sťažovateľ vôbec prítomný na mieste spáchania trestného činu, resp. či tento trestný čin spáchal on.

16. Podľa krajského súdu sa trestné konanie nachádza v štádiu súdneho konania po podaní obžaloby, čo znamená, že dôvodné podozrenie voči sťažovateľovi zo spáchania trestnej činnosti sa nezoslabilo. S ohľadom na to, že obžaloba bola podaná ešte v roku 2017, je toto tvrdenie len hypotetické, bez opory v akýchkoľvek ďalších súdom zistených a verifikovateľných skutočnostiach, ktoré by sa po uplynutí dvojročnej väzby pridružili k pôvodne existujúcej dôvodnosti podozrenia voči nemu zo spáchania predmetnej trestnej činnosti len na základe nepriamych dôkazov, z ktorých bola dôvodnosť väzby vyvodená pri prvotnom vzatí sťažovateľa do väzby. Po uplynutí dvoch rokov je takýto záver arbitrárny, nepreskúmateľný a ústavne neudržateľný. Z takého odôvodnenia, resp. výkladu by vyplývalo, že na dôvodnosť podozrenia a jeho pretrvávanie stačí, že obžaloba bola podaná a že vec sa nachádza v konaní pred súdom, pričom nie je nutné pri rozhodovaní o ďalšom trvaní väzby skúmať, či jej dôvody stále trvajú a či zo spisového materiálu naozaj takéto podozrenie objektívne vyplýva. Podľa názoru sťažovateľa na preukázanie splnenia zákonných predpokladov väzobného stíhania a ich pretrvávania nemôže objektívne stačiť,

že obžaloba bola podaná, pretože súd má povinnosť skúmať naplnenie týchto dôvodov v každom štádiu konania.

17. Sťažovateľ dospel k názoru, že krajský súd nevykonal žiadny prieskum vyplývajúci z § 2 ods. 6 a § 76 ods. 1 Trestného poriadku, pretože iba odkázal na skoršie rozhodnutia.

18. Ďalej sťažovateľ namieta, že sa krajský súd vôbec nezaoberal jeho námietkami týkajúcimi sa výšky spôsobenej škody, hoci táto je kvalifikačným znakom pri trestnom čine krádeže a jej výška nebola doteraz zistená a preukázaná zákonným spôsobom. V prípade liekov ide o špecifický tovar, kde sa cena odvíja aj od toho, či lieky nie sú pred dátumom expirácie. Napriek tomu bola výška škody vyčíslená obžalobou bez znaleckého posúdenia, dokonca viackrát a s podstatne odlišnými závermi, pokiaľ ide o výšku škody. Preto nemožno spoľahlivo právne kvalifikovať žalovaný skutok ako trestný čin. Riadne určenie výšky škody treba považovať za obzvlášť dôležitý moment z hľadiska zákonnosti trestného stíhania, a tým aj zákonnosti väzby sťažovateľa.

19. Názor krajského súdu, podľa ktorého jediný možný zákonný spôsob nahradenia väzby sťažovateľa by spočíval v zložení peňažnej záruky vo výške spôsobenej škody, považuje sťažovateľ s prihliadnutím na vlastné finančné možnosti (je bezmajetný) za nezákonný, neprimeraný a diskriminujúci, a keďže dosiaľ výška škody nebola zákonným spôsobom preukázaná, aj za nesplniteľný.

20. V zmysle § 2 ods. 6 Trestného poriadku väzobné veci treba vybavovať prednostne a urýchlene. Požiadavka konania a rozhodovania bez zbytočných priet'ahov vyplýva aj z čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru. V súvislosti s tým poukazuje sťažovateľ na to, že k prvému hlavnému pojednávaniu došlo až 18. mája 2018. Od tohto hlavného pojednávania došlo k viacerým odročeniam hlavného pojednávania za sebou, a to pre neprítomnosť člena senátu (teda z dôvodu na strane okresného súdu). K takémuto odročeniu hlavného pojednávania došlo minimálne v troch prípadoch, a to 22. júna 2018, 18. júla 2018 a 31. augusta 2018, pričom odročené bolo aj hlavné pojednávanie 5. októbra 2018. Znamená to, že od hlavného pojednávania 18. mája 2018 (keď bola prednesená

obžaloba) bolo ďalšie hlavné pojednávanie uskutočnené až 7. novembra 2018, teda po takmer 6 mesiacoch. Uvedený postup okresného súdu nie je v demokratickom právnom štáte možné považovať za zákonný a ústavnoprávne akceptovateľný (splňajúci kritériá na urýchlené vybavovanie väzobných vecí). Okrem už uvedených hlavných pojednávani boli z dôvodu neprítomnosti člena senátu odročené aj hlavné pojednávania 13. februára 2019 a 10. mája 2019. Sťažovateľ preto dospieva k záveru, že okresný súd v jeho väzobnej veci nekonal a nekoná plynule a urýchlene, čím závažným spôsobom zasahuje do jeho práv podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5, čl. 46 ods. 1, čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru.

21. Sťažovateľ požaduje, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„1. Základné právo sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], trvale bytom [REDAKOVANÉ] podľa Čl. 12 ods. 1, ods. 2, Čl. 17 ods.1, ods. 2, ods. 5, právo na súdnu a inú právnu ochranu podľa Čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2, Čl. 50 ods. 2 Ústavy SR, a právo na slobodu a osobnú bezpečnosť podľa Čl. 5 ods. 1, ods. 3, ods. 4, právo na spravodlivé súdne konanie podľa Čl. 6 ods. 1, ods. 2, právo na účinný opravný prostriedok podľa Čl. 13 a právo na zákaz diskriminácie podľa Čl. 14 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, v konaní a uznesení Krajského súdu v Bratislave sp.zn.: 1Tos/36/2019 z 2. mája 2019 porušené bolo.

2. Uznesenie Krajského súdu v Bratislave sp.zn.: 1Tos/36/2019 z 2. mája 2019 sa zrušuje a vec sa Krajskému súdu v Bratislave vracia na ďalšie konanie.

3. Krajský súd v Bratislave je povinný uhradiť trovy konania [REDAKOVANÉ] v sume 346,26 (slovom tristoštyridsaťšesť eur a dvadsaťšesť centov) na účet jeho právneho zástupcu advokáta JUDr. Ľudovíta Földesa... do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu Ústavného súdu.“

22. Napokon sťažovateľ požaduje, aby bola ústavná sťažnosť prerokovaná mimo poradia prednostne.

23. Z vyjadrenia zákonného sudcu okresného súdu sp. zn. Spr. 293/2019 z 8. júla 2019 doručeného ústavnému súdu elektronicky 9. júla 2019 (o ktoré ústavný súd požiadal okresný súd v súvislosti s tou časťou ústavnej sťažnosti, v ktorej sťažovateľ namieta pomalý postup okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Tk 2/2018 po podaní obžaloby),

vyplýva, že vec je väzobná, a preto je riešená prednostne. Termíny hlavných pojednávanií, ako aj rozhodovanie o žiadostiach sťažovateľa o prepustenie z väzby sú riešené bez prietáhov. Predmetná trestná vec je svojou povahou pomerne zložitá a k žiadnym prietáhom v nej nedošlo. Okresný súd vykonáva všetky potrebné úkony a nariaďuje termíny hlavných pojednávanií, a to aj nad rozsah pojednávacích dní určených rozvrhom práce. Tieto sú stanovené na pondelok a stredu, pričom vo viacerých prípadoch bola trestná vec sťažovateľa prejednávaná v mimoriadnych termínoch v piatok, čo dokumentuje snahu, aby vec sťažovateľa bola prejednaná a rozhodnutá čo najskôr a pri rešpektovaní zásady prednostného vybavovania väzobných vecí. Samozrejme, aj napriek vôli súdu nie je možné vždy zabezpečiť účasť poškodeného, svedkov, obhajcu, resp. členov senátu tak, aby boli splnené všetky procesné podmienky umožňujúce pokračovať v hlavnom pojednávanií. Ide však o okolnosti objektívneho charakteru, nie teda subjektívny prietáh na strane súdu. Je potrebné poukázať na to, že aj sám sťažovateľ niekoľkokrát zmenil svojho obhajcu a momentálne ho už zastupuje štvrtý obhajca. Vec je teraz v štádiu záveru dokazovania, je potrebné vypočúť posledného svedka, u ktorého sa zistilo, že je vo väzbe. Posledné hlavné pojednávanie, ktoré sa konalo 26. júna 2019, bolo odročené pre neprítomnosť členky senátu, ktorá sa riadne písomne ospravedlnila, ale aj pre neprítomnosť spomínaného svedka, ktorý bol tesne pred hlavným pojednávaním vzatý do väzby, o čom sa okresný súd dozvedel až v čase, keď už nebolo možné svedka na hlavné pojednávanie z výkonu väzby predviesť. Nasledujúci termín hlavného pojednávania je určený na 17. júl 2019 a predpokladá sa vypočutie svedka K [REDACTED], čím by sa vec dostala do štádia oboznamovania listinných dôkazov a prípadne aj záverečných rečí a vyhlásenia rozsudku.

24. Z vyjadrenia predsedu krajského súdu sp. zn. 1 Spr V 308/2019 zo 7. augusta 2019 doručeného ústavnému súdu 13. augusta 2019 vyplýva, že predseda krajského súdu požiadal predsedu senátu 1 Tos o vyjadrenie k ústavnej sťažnosti a toto vyjadrenie mu bolo predložené 7. augusta 2019. Podľa predsedu senátu krajského súdu dôvodné podozrenie zo spáchania trestného činu nebolo rozptýlené v čase vydania rozhodnutia krajského súdu, rovnako naďalej boli u sťažovateľa dané dôvody preventívnej väzby a neboli splnené dôvody na náhradu väzby pre nedostatok výnimočných okolností požadovaných v prípade trestného stíhania pre obzvlášť závažný zločin. Z týchto dôvodov treba ústavnú sťažnosť

považovať za nedôvodnú. Predseda krajského súdu dodáva, že s vyjadrením predsedu senátu krajského súdu sa stotožňuje.

25. Z repliky právneho zástupcu sťažovateľa z 20. augusta 2019 doručenej ústavnému súdu elektronicky toho istého dňa vyplýva, že sťažovateľ sa v celom rozsahu pridrižiava podanej ústavnej sťažnosti a považuje ju za dôvodnú. Krajský súd sa žiadnym právne relevantným spôsobom nevyjadril ku konkrétnym skutočnostiam namietaným v ústavnej sťažnosti a tieto ani nevyvrátil. Dôvodnosť ústavnej sťažnosti preukazuje podľa sťažovateľa jednak skutočnosť, že ústavný súd ju prijal na ďalšie konanie, ale tiež následné uznesenie krajského súdu sp. zn. 2 Tos 73/2019 z 13. augusta 2019, ktorým zrušil uznesenie okresného súdu sp. zn. 2 Tk 2/2018 zo 17. júla 2019 o zamietnutí ďalšej žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby a sám rozhodol o jeho prepustení na slobodu.

II.

26. Z odôvodnenia sťažnosti z 21. apríla 2019, ktorá smeruje proti uzneseniu okresného súdu sp. zn. 2 Tk 2/2018 z 5. apríla 2019 (podanej obhajcom sťažovateľa), vyplýva, inter alia, že sťažovateľ odkazuje na povinnosť všeobecného súdu vybavovať väzobné veci prednostne a urýchlene. Poukazuje na to, že k prvému hlavnému pojednávaniu došlo až po roku po opakovanom vzatí do väzby a od nariadenia prvého hlavného pojednávania došlo k viacerým odročeniam hlavného pojednávania zo strany okresného súdu, napr. s odôvodnením, že nebol zostavený senát. Okresný súd preto nekonal plynule a urýchlene.

27. Z uznesenia krajského súdu sp. zn. 1 Tos 36/2019 z 2. mája 2019 vyplýva, že ním bola zamietnutá sťažnosť podaná sťažovateľom proti uzneseniu okresného súdu sp. zn. 2 Tk 2/2018 z 5. apríla 2019. Podľa názoru krajského súdu trestné konanie sa nachádza v súčasnej dobe vo fáze súdneho konania po podaní obžaloby, čo znamená, že dôvodné podozrenie voči sťažovateľovi zo spáchania trestnej činnosti sa nezoslabilo. Okresný súd vykonal dokazovanie na niekoľkých hlavných pojednávaniach, naposledy 5. apríla 2019. Z rozsahu vykonaného dokazovania vyplýva, že okresný súd koná plynule, bez subjektívnych prietahov a je predpoklad, že vzhľadom na rozsah vykonaných dôkazov

v krátkej dobe môže dôjsť k skončeniu veci. V dôkaznej situácii, ktorú opisuje sťažovateľ, treba uviesť, že je naďalej dôvodne podozrivý z trestnej činnosti, ktorá sa mu kladie za vinu. V danom štádiu krajský súd nerozhoduje o vine alebo nevine sťažovateľa, ale iba o otázke, či dôvody väzby naďalej trvajú. Skutočnosti, na ktoré sťažovateľ poukazuje, musí vyhodnotiť okresný súd v kontexte vykonaných dôkazov na hlavnom pojednávaní pri rozhodovaní o vine alebo nevine. Podozrenie z trestnej činnosti a z účasti sťažovateľa na nej naďalej pretrvávajú. Výška škody musí byť ustálená okresným súdom na základe vykonaného dokazovania. V súčasnom štádiu výška škody zodpovedá právnej kvalifikácii. I naďalej trvá dôvod väzby podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, lebo pri ponechaní sťažovateľa na slobode by hrozila reálna obava z pokračovania trestnej činnosti. Z odpisu z registra trestov vyplýva, že sťažovateľ bol v rozpätí rokov 2011 až 2016 sedemkrát súdne trestaný prevažne pre majetkovú trestnú činnosť, a preto vzhľadom na súčasné trestné konanie je reálna obava, že v prípade prepustenia z väzby by mohol pokračovať v trestnej činnosti, a to pre reálne podozrenie, že práve trestnou činnosťou si mal zadovážovať zdroj svojich príjmov. Za správne treba považovať aj nenahradenie väzby dohľadom probačného a mediačného úradníka vzhľadom na osobu sťažovateľa a povahu skutku, zo spáchania ktorého je sťažovateľ dôvodne podozrivý. V danom prípade ako náhrada väzby by mohla prichádzať do úvahy peňažná záruka minimálne vo výške vyčíslenej spôsobenej škody s tým, že v prípade jej zloženia na účet súdu by sťažovateľ dal súhlas na použitie peňažnej záruky na uhradenie spôsobenej škody, ak by bol uznaný vinným pre žalovaný skutok.

28. Z uznesenia krajského súdu sp. zn. 2 Tos 73/2019 z 13. augusta 2019 vyplýva, že ním podľa § 194 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku bolo zrušené uznesenie okresného súdu sp. zn. 2 Tk 2/2018 zo 17. júla 2019 a podľa § 79 ods. 3 Trestného poriadku sa vyhovel žiadosti sťažovateľa s tým, že sa ihneď prepúšťa z väzby na slobodu. Podľa názoru krajského súdu preto, aby mohla byť osoba vzatá do väzby, resp. vo väzbe ponechaná, musia byť súčasne splnené formálne podmienky väzby (osoba, ktorá má byť vzatá do väzby, je obvinenou osobou a obvinenie jej bolo riadnym spôsobom oznámené) a materiálne podmienky väzby (skutkové okolnosti vzatia do väzby a existencia niektorého dôvodu väzby). Z rozhodovacej činnosti ústavného súdu a ESLP vyplýva, že samotná

skutočnosť, že existujú formálne a materiálne podmienky väzby po celú dobu jej trvania, sama osebe nestačí pre záver, že obvinený je súdený v primeranej lehote, ak väzba trvala neprimerane dlho. Primeranosť lehoty sa tu posudzuje podľa rovnakých kritérií ako primeranosť dĺžky konania podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, t. j. podľa povahy veci, správania strán a správania orgánu štátu. Primeranosť dĺžky konania sa potom posudzuje prísnejšie ako v prípade čl. 6 ods. 1 dohovoru a vyžaduje sa, aby vnútroštátne orgány postupovali vo väzobných veciach s „*osobitným urýchlením*“, resp. s „*osobitnou starostlivosťou a urýchlením*“, pričom v rozhodovacej činnosti ESLP bola konštatovaná nedôvodnosť ďalšieho trvania väzby, hoci sa zistilo, že uvádzané podmienky väzby existovali po celú dobu jej trvania, ale orgány štátu nepostupovali v konaní s dostatočným urýchlením, keďže v jej priebehu boli dlhšie trvajúce obdobia nečinnosti. Podľa ustálenej súdnej praxe teda požiadavka, aby vzhľadom na všetky okolnosti prípadu trvanie väzby neprekročilo nevyhnutnú dobu, vyžaduje preveriť nielen existenciu a relevantnosť dôvodov väzby, ale aj doterajší postup orgánov činných v trestnom konaní, resp. súdu. Právo na osobnú slobodu zaručené v čl. 17 ústavy môže byť totiž porušené aj tým, že orgány činné v trestnom konaní, resp. súd nepostupujú v trestnom konaní v čase, keď je obvinený vo väzbe, s osobitnou starostlivosťou a urýchlením. Znamená to, že v prípade dlhšie trvajúcej väzby musia byť pre jej ďalšie opodstatnené trvanie splnené štyri základné podmienky. Prvou z nich je po formálnej stránke existencia uznesenia o vznesení obvinenia, druhou podmienkou je z hľadiska materiálnej stránky nevyhnutné dôvodné podozrenie zo spáchania skutku, pre ktorý bolo vznesené obvinenie, tretou podmienkou je existencia niektorého z väzobných dôvodov a štvrtou nevyhnutnou podmienkou je, aby orgány činné v trestnom konaní a po podaní obžaloby súd postupovali vo veci samej s osobitnou starostlivosťou a urýchlením (II. ÚS 55/98, I. ÚS 100/04). V prejednávanej veci krajský súd zistil, že okresný súd vec nevybavoval prednostne a urýchlene. Sťažovateľ je vo väzbe viac ako 26 mesiacov (od 9. júna 2017 a predtým od 30. mája do 9. júna 2016), a keďže je vo väzbe už viac ako polovicu maximálnej celkovej lehoty väzby (48 mesiacov), treba jeho väzbu považovať nepochybne za dlhšie trvajúcu. Obžaloba bola vo veci podaná okresnému súdu ešte 24. novembra 2017. Z pohľadu zložitosti je táto trestná vec skutkovo a právne štandardná (hoci kvantitatívne ide o rozsiahlejší spisový materiál) a pri riadne zvládnutej príprave hlavného pojednávania (s dôrazom, že ide o väzobnú vec) je predpoklad jej

rozhodnutia už na prvom hlavnom pojednávaní, resp. v prípade nutnosti odročenia hlavného pojednávania pre neprítomnosť predvolaných osôb na nasledujúcom, prípadne ďalšom hlavnom pojednávaní. Svedčí o tom aj skutočnosť, že prokurátor v obžalobe navrhol vypočuť okrem sťažovateľa a dvoch pôvodne spoluobžalovaných osôb iba poškodeného a ďalších štyroch svedkov s tým, že iné dôkazy navrhol vykonať ich prečítaním na hlavnom pojednávaní. Zo spisu však vyplýva, že okresný súd doteraz za vyše 20 mesiacov na hlavnom pojednávaní o obžalobe nerozhodol, hlavné pojednávanie bolo opakovane odročované, a to nielen z objektívnych dôvodov (neprítomnosť prísediacich sudcov, neúčast' svedkov), ale aj zo subjektívnych dôvodov spočívajúcich v nesprávnom procesnom postupe okresného súdu pri vedení konania. V tejto súvislosti treba poukázať na viaceré podstatné skutočnosti. Hoci obžaloba bola podaná 24. novembra 2017, prvýkrát sa vykonalo dokazovanie na hlavnom pojednávaní až 18. mája 2018 (čiže po takmer 6 mesiacoch), keď však bol vypočutý len sťažovateľ a zo svedkov bol predvolaný iba poškodený, ktorý sa nedostavil. Ďalšie dokazovanie bolo vykonané až na ďalšom pojednávaní konanom 7. novembra 2018, t. j. po uplynutí ďalších približne 6 mesiacov, pričom boli vypočutí ako svedkovia pôvodne spoluobvinení P [redacted] a B [redacted]. Teda za jeden rok od podania obžaloby sa na hlavnom pojednávaní vykonalo dokazovanie spočívajúce vo výsluchu sťažovateľa a dvoch svedkov. Následne na hlavnom pojednávaní 7. decembra 2018 boli vypočutí svedkovia Z [redacted] a P [redacted] a hoci podľa zápisnice boli prítomní aj ďalší dvaja predvolaní svedkovia K [redacted] a K [redacted], títo neboli vypočutí a zo zápisnice nevyplýva žiadny relevantný dôvod takého postupu (svedkovia boli prítomní aj pri určení termínu odročeného hlavného pojednávania, ktorý zobrali na vedomie), pričom pokiaľ prokurátor poukazoval na to, že hlavné pojednávanie 26. júna 2019 bolo odročené z dôvodu, že obhajoba trvala na osobnom výsluchu svedka K [redacted], tak uvedené nie je určujúce, keďže tento svedok nebol vypočutý už predtým na hlavnom pojednávaní, hoci bol prítomný a hoci ho navrhol vypočuť aj prokurátor v podanej obžalobe, pričom hlavné pojednávanie bolo opakovane odročené pre neprítomnosť tohto svedka už predtým. V roku 2019 bolo doteraz na hlavnom pojednávaní vykonané dokazovanie spočívajúce vo vypočutí troch svedkov, a to na hlavných pojednávaniach konaných 7. januára 2019 (svedok K [redacted]), 5. apríla 2019 (poškodený V [redacted]) a 17. júla 2019 (svedok K [redacted]), keď bolo hlavné pojednávanie odročené na 6. september 2019. Okresný súd teda vykonal vo väzobnej veci dokazovanie na hlavnom

pojednávani tak, že za prvý rok od podania obžaloby (v období od 24. novembra 2017 do 24. novembra 2018) boli vypočutí sťažovateľ a dvaja pôvodne spoluobvinení a za ďalších približne 8 mesiacov (od 25. novembra 2017 do 17. júla 2018) boli vypočutí poškodený a štyria svedkovia. Hoci na žiadnom hlavnom pojednávaní nebolo vykonávané dokazovanie inak, ako vypočutím maximálne dvoch osôb, okresný súd sa ani nesnažil vykonať iné dôkazné prostriedky navrhnuté v obžalobe (znalecké posudky, listinné dôkazy) a doteraz nerozhodol ani o opakovaných návrhoch obhajoby na vykonanie ďalších dôkazov. Sťažovateľ v zásade priet'ahy v konaní nezavinil, keďže z dôvodov výlučne na jeho strane došlo k odročeniu hlavného pojednávania iba jedenkrát (5. októbra 2018) z dôvodu ukončenia obhajoby zo strany vtedajšieho obhajcu. Sťažovateľ síce aj na dvoch ďalších hlavných pojednávaniach (22. júna 2018 a 13. februára 2019) predložil vypovedanie plnej moci vtedajšiemu obhajcovi, resp. zvolenie nového obhajcu, avšak tieto hlavné pojednávania by sa neuskutočnili ani bez ohľadu na túto skutočnosť, pretože sa nedostavili prísediaci sudcovia alebo predvolaní svedkovia. Pritom z rozhodovacej činnosti ústavného súdu a EŠLP vyplýva, že aj keď by postup procesných strán do určitej miery prispieval k celkovej dĺžke konania, táto skutočnosť nezbavuje orgány štátu (v danom prípade okresný súd) povinnosti zabezpečiť prijatie primeraných opatrení pre účely dodržania požiadavky primeranej dĺžky konania. Okresný súd ani nevykonal žiadne relevantné opatrenie, či už vo vzťahu k sťažovateľovi (inštitút náhradného obhajcu) alebo vo vzťahu k opakovanej neprítomnosti prísediacich sudcov, keďže nezabezpečil ani v jednom prípade prítomnosť iného prísediaceho sudcu s tým, že sťažovateľ by mohol dať súhlas so zmenou v zložení senátu. Okresný súd sa o to ani raz nepokúsil, hoci pre neprítomnosť prísediaceho sudcu bolo hlavné pojednávanie odročené, resp. bol zrušený termín hlavného pojednávania spolu päťkrát, pričom najmä v prvom roku po podaní obžaloby, keď bol vypočutý iba sťažovateľ (a teda nebol z jeho strany relevantný dôvod odoprieť súhlas so zmenou v zložení senátu), sa opakovane dostavovali na hlavné pojednávanie aj svedkovia B [REDACTED] a P [REDACTED], ktorých by bolo možné vypočuť. Zo spisu je teda zrejmé, že okresný súd nevykonával dokazovanie opakovane v dlhších časových úsekoch (od podania obžaloby 24. novembra 2017 až do hlavného pojednávania 7. novembra 2018 bol vypočutý iba sťažovateľ), resp. konanie viedol spôsobom odporujúcim nevyhnutnosti prednostného a urýchleného postupu vo väzobnej veci (v období od 7. januára 2019 do 17. júla 2019 boli vypočutí iba poškodený

a dvaja svedkovia bez vykonania akýchkoľvek iných dôkazov), pričom tieto zbytočné prieskumy nie je možné pričítať ani na vrub zložitosti veci, ani na vrub konania sťažovateľa. Pokiaľ okresný súd uviedol, že rešpektuje prednostné vybavovanie väzobnej veci a termíny hlavného pojednávania nariaďuje v krátkych lehotách, treba uviesť, že to nepostačuje na konštatovanie, že sa vec vybavuje prednostne a urýchlene. Len samotné určenie krátkych termínov hlavného pojednávania bez toho, aby bolo zároveň reálne priebežne relevantným spôsobom vykonávané dokazovanie, je nedostatočné na takéto konštatovanie, keďže postupom okresného súdu sa zabezpečilo len formálne urýchlené konanie, ktoré však bolo bez reálneho obsahu, lebo relevantné dokazovanie priebežne vykonávané nebolo takým spôsobom, aby to zodpovedalo prednostnému a urýchlenému vybavovaniu väzobnej veci. Pokračujúca väzba môže byť dôvodná len za predpokladu, že existujú konkrétne znaky skutočnej požiadavky verejného záujmu na väzbe ako zaist'ovacom inštitúte, pričom tento verejný záujem napriek prezumpcii nevinny prevažuje nad rešpektovaním osobnej slobody jednotlivca. Pri posudzovaní otázky ďalšieho trvania väzby sťažovateľa krajský súd zistil, že požiadavka verejného záujmu na pokračovaní väzby u sťažovateľa už nemôže byť reálne daná, keďže boli zistené niekoľkomesačné obdobia bez vykonania dokazovania na hlavnom pojednávaní, pričom v ostatných prípadoch sa dokazovanie na hlavnom pojednávaní vykonávalo takým spôsobom, že na hlavnom pojednávaní boli vypočutí jeden až dvaja svedkovia, a hoci boli predvolaní aj ďalší svedkovia, ktorí sa aj dostavili, neboli vypočutí a zo zápisnice nevyplýva dôvod ich nevypočutia. Hoci na žiadnom hlavnom pojednávaní neboli vypočuté viac ako dve osoby, priebežne sa nevykonávali žiadne iné dôkazy navrhnuté v obžalobe a okresný súd už niekoľko mesiacov nerozhodol o dôkazných návrhoch obhajoby bez toho, aby sa vyjadril, či ich bude akceptovať. Procesným dôsledkom skutočnosti, že boli zistené pri prerokovaní veci samej nedôvodné prieskumy trvajúce niekoľko mesiacov, je prepustenie obžalovaného z väzby na slobodu. V tomto ohľade je právne bezvýznamné, či sú splnené skutkové okolnosti vzatia do väzby a či existuje niektorý z dôvodov väzby (materiálne podmienky väzby), keďže aj pozitívne zistenie v oboch prípadoch by nemohlo nič zmeniť na nutnosti prepustiť obžalovaného z väzby na slobodu. Preto nie je žiadny relevantný dôvod na to, aby sa krajský súd vyjadroval k materiálnym podmienkam väzby. To sa rovnako vzťahuje aj na ďalšie sťažovateľom

namietané skutočnosti, keďže samotné zistenie relevantných prietáhov pri prejednaní veci samej malo za následok nutnosť prepustiť sťažovateľa z väzby na slobodu.

III.

29. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

30. Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. Ústavný súd môže zároveň vec vrátiť na ďalšie konanie, zakázať pokračovanie v porušovaní základných práv a slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, alebo ak je to možné, prikázať, aby ten, kto porušil práva alebo slobody podľa odseku 1, obnovil stav pred porušením.

31. Podľa čl. 17 ods. 1 ústavy osobná sloboda sa zaručuje.

32. Podľa čl. 17 ods. 2 ústavy nikoho nemožno stíhať alebo pozbaviť slobody inak, ako z dôvodov a spôsobom, ktorý ustanoví zákon. Nikoho nemožno pozbaviť slobody len pre neschopnosť dodržať zmluvný záväzok.

33. Podľa čl. 17 ods. 5 ústavy do väzby možno vziať iba z dôvodov a na čas ustanovený zákonom a na základe rozhodnutia súdu.

34. Podľa čl. 5 ods. 3 dohovoru každý, kto je zatknutý alebo pozbavený slobody v súlade s ustanovením odseku 1 písm. c) tohto článku, musí byť ihneď predvedený pred

sudcu alebo inú úradnú osobu splnomocnenú zákonom na výkon súdnej moci a má právo, aby jeho vec bola prejednaná v primeranej lehote, alebo byť prepustený počas konania. Prepustenie sa môže podmieniť zárukou, že sa takáto osoba dostaví na pojednávanie.

35. Podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru každý, kto je zatknutý alebo inak pozbavený slobody, má právo podať návrh na začatie konania, v ktorom súd urýchlene rozhodne o zákonnosti pozbavenia jeho slobody a nariadi prepustenie, ak je pozbavenie slobody nezákonné.

36. Sťažovateľ v podanej ústavnej sťažnosti dáva do popredia dve námietky. Predovšetkým poukazuje na to, že hoci v žiadosti o prepustenie z väzby a v odôvodnení sťažnosti proti jej zamietnutiu sa zaoberal dôkazmi vykonanými na hlavných pojednávaniach, ktoré podľa jeho názoru výrazne spochybnili dôvodné podozrenie, že skutok tvoriaci predmet obžaloby mal spáchať on, krajský súd sa týmito okolnosťami vôbec nezaoberal, čím porušil zákonnú povinnosť vyplývajúcu z ustanovenia § 79 ods. 2 Trestného poriadku, podľa ktorého je súd povinný skúmať v každom štádiu trestného konania, či dôvody väzby trvajú, alebo sa zmenili, resp. zoslabili (v danom prípade po dvoch rokoch od opakovaného vzatia do väzby). Ďalej zdôrazňuje, že po podaní obžaloby okresný súd nekoná vo veci samej s osobitnou starostlivosťou a urýchlením, hoci je jeho povinnosťou takýmto spôsobom postupovať v čase, keď je trestne stíhaná osoba vo väzbe.

37. Predseda krajského súdu (zhodne s predsedom senátu krajského súdu) je toho názoru, že dôvodné podozrenie zo spáchania trestného činu nebolo v čase vydania uznesenia krajského súdu rozptýlené, boli dané dôvody preventívnej väzby a neboli splnené dôvody umožňujúce nahradiť väzbu miernejším obmedzením. Preto považuje ústavnú sťažnosť za nedôvodnú.

38. Ustanovenie čl. 5 ods. 3 dohovoru poskytuje osobám, ktoré boli zatknuté alebo inak zbavené slobody pre podozrenie, že spáchali trestný čin, záruky proti svojvoľnému alebo neodôvodnenému zbaveniu slobody. Hlavným účelom tohto ustanovenia je zaistiť, aby došlo k prepusteniu osoby, akonáhle zbavenie slobody prestane byť primerané, keďže existuje domnienka v prospech prepustenia na slobodu (Krejčíř c. Česká republika).

39. „Náleží predovšetkým vnútroštátnym súdom dbať o to, aby doba väzby neprekročila primeranú hranicu. Na ten účel im patrí skúmať všetky okolnosti spôsobilé potvrdiť alebo vyvrátiť existenciu skutočného verejného záujmu odôvodňujúceho so zreteľom na prezumpciu nevinu výnimku z pravidla rešpektovania osobnej slobody a uviesť ich v rozhodnutiach o žiadostiach obvineného o prepustenie z väzby. Trvanie dôvodného podozrenia, že obvinený spáchal trestný čin, je *conditio sine qua non* zákonnosti pokračovania väzby, ale po uplynutí určitého času táto podmienka už nestačí. Súd potom musí zistiť, či iné dôvody naďalej ospravedlňujú pozbavenie slobody. Ak sú tieto dôvody relevantné a dostačujúce, potom treba skúmať, či orgány činné v trestnom konaní postupujú vo veci samej s osobitnou starostlivosťou a urýchlením“ (Toth c. Rakúsko z 12. decembra 1991).

40. Ani skutočnosť, že po celú dobu trvania väzby existovali pre takéto opatrenie relevantné a dostatočné dôvody, sama osebe neznamena, že nemohlo dôjsť k porušeniu čl. 5 ods. 3 dohovoru. Navyše je totiž potrebné, aby príslušné orgány postupovali v danom konaní s náležitou starostlivosťou, inými slovami, aby po dobu, po ktorú bol obvinený vo väzbe, nedochádzalo v konaní k neakceptovateľným priet'ahom. Pri skúmaní, či štátne orgány venovali predmetnému trestnému konaniu požadovanú starostlivosť, treba v zásade postupovať obdobne ako pri hodnotení primeranosti dĺžky konania v zmysle čl. 6 ods. 1 dohovoru (Punzelt c. Česká republika).

41. „Požiadavka, aby vzhľadom na všetky okolnosti prípadu trvanie väzby neprekročilo nevyhnutnú dobu, vyžaduje preveriť nielen existenciu a relevantnosť dôvodov väzby, ale aj doterajší postup orgánov činných v trestnom konaní. Právo na osobnú slobodu zaručené v čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy môže byť totiž porušené aj tým, že orgány činné v trestnom konaní nepostupujú v trestnom konaní v čase, keď je obvinený vo väzbe, s osobitnou starostlivosťou a urýchlením“ (II. ÚS 55/98).

42. Z uvedených stanovísk možno vyvodit', že podľa slovenského práva v prípade dlhšie trvajúcej väzby musia byť pre jej ďalšie trvanie splnené štyri podmienky. Musí existovať po formálnej stránke uznesenie o vznesení obvinenia. Po materiálnej stránke sa

vyžaduje existencia kvalifikovaného podozrenia zo spáchania skutku, za ktorý je vznesené obvinenie s tým, že tento skutok musí napĺňať znaky niektorého trestného činu. Ďalej musí existovať niektorý z väzobných dôvodov podľa § 71 ods. 1, resp. 3 Trestného poriadku. Napokon musí byť splnená podmienka, aby orgány činné v trestnom konaní, resp. súd vo veci samej postupovali s osobitnou starostlivosťou a urýchlením (mutatis mutandis I. ÚS 100/04).

43. Pri aplikovaní už uvedených všeobecných zásad na daný prípad treba predovšetkým zo skutkového hľadiska konštatovať, že sťažovateľ bol (opakovane) vzatý do väzby 9. júna 2017. Obžaloba proti nemu bola podaná 24. novembra 2017. Žiadosťou z 2. apríla 2019 sa sťažovateľ domáhal prepustenia z väzby. V tejto žiadosti, inter alia, namietal, že dovtedy vykonanými dôkazmi sa nepotvrdilo, resp. v značnej miere oslabilo podozrenie, že skutok tvoriaci predmet obžaloby spáchal on. Tieto dôkazy aj konkrétne označil. K prvému hlavnému pojednávaniu okresného súdu došlo až 18. mája 2018, ďalšie hlavné pojednávanie sa uskutočnilo až 7. novembra 2018, pričom viaceré hlavné pojednávania sa nemohli uskutočniť najmä pre neúčast' prísediaceho sudcu, ale aj predvolaných svedkov. Trestná vec vedená proti sťažovateľovi dosiaľ nebola ukončená, ďalší termín hlavného pojednávania je nariadený na 6. september 2019. Uznesením krajského súdu sp. zn. 2 Tos 73/2019 z 13. augusta 2019 bol sťažovateľ z väzby na základe opakovanej žiadosti prepustený. Presný čas faktického prepustenia sťažovateľa z väzby nie je ústavnému súdu známy.

44. V súvislosti s námietkou sťažovateľa, podľa ktorej sa krajský súd nezaoberal jeho argumentáciou poukazujúcou na to, že v priebehu súdneho konania došlo vykonanými dôkazmi k výraznému oslabeniu podozrenia, že sa skutku uvedeného v obžalobe dopustil on, treba predovšetkým uviesť, že podľa uznesenia krajského súdu sp. zn. 1 Tos 36/2019 z 2. mája 2019 je sťažovateľ i naďalej podozrivý z trestnej činnosti, ktorá sa mu kladie za vinu. V danom štádiu totiž krajský súd nerozhoduje o vine alebo nevine sťažovateľa, ale iba o otázke, či dôvody väzby naďalej trvajú. Skutočnosti, na ktoré sťažovateľ poukazuje, musí vyhodnotiť okresný súd v kontexte vykonaných dôkazov na hlavnom pojednávaní pri rozhodovaní o vine alebo nevine. Podozrenie z trestnej činnosti a z účasti sťažovateľa na nej naďalej pretrváva.

45. Ústavný súd považuje uvedenú argumentáciu krajského súdu za nepresvedčivú. Krajský súd dáva dôraz na to, že vo veci bola podaná obžaloba, čo dokazuje existenciu potrebného kvalifikovaného stupňa podozrenia aj vo vzťahu k dôvodnosti podozrenia, že sa práve sťažovateľ dopustil trestného činu uvedeného v obžalobe. Krajský súd ako keby vylučoval možnosť, že by v priebehu dokazovania na okresnom súde (ešte pred rozhodnutím vo veci samej) mohlo dôjsť k takej zmene dôkazného stavu, ktorá môže mať vplyv na dôvodnosť ďalšieho trvania väzby. Je totiž toho názoru, že otázka dôvodnosti podozrenia zo spáchania žalovaného trestného činu sťažovateľom môže byť riešená len s konečnou platnosťou, teda v rozsudku, ktorým sa rozhodne o vine, či nevine sťažovateľa. Tento právny názor je vo svojich dôsledkoch vlastne priamym popretím účelu a zmyslu ustanovenia § 79 ods. 2 Trestného poriadku ukladajúceho súdu povinnosť skúmať v každej fáze trestného konania, či dôvody väzby trvajú, alebo či sa zmenili. V skutočnosti totiž platí, že kým konečné hodnotenie výsledkov dokazovania v otázke viny či neviny obžalovaného má miesto až v rozsudku, zatiaľ vzhľadom na ustanovenie § 79 ods. 2 Trestného poriadku je povinnosťou súdu počas celého priebehu trestného konania po podaní obžaloby skúmať, či dôvody väzby obžalovaného trvajú. Táto povinnosť zahŕňa v sebe aj neustále skúmanie existencie potrebnej miery podozrenia zo spáchania trestného činu uvedeného v obžalobe ako jednej z nevyhnutných podmienok ďalšieho trvania väzby obžalovaného.

46. Vychádzajúc z dosiaľ uvedeného, bolo povinnosťou okresného súdu, ale následne aj krajského súdu zaoberať sa konkrétnymi námietkami sťažovateľa uvedenými v žiadosti jeho obhajcu o prepustenie z väzby, ktorými poukazoval na označené vykonané dôkazy, ktoré podľa jeho názoru relevantným spôsobom zoslabili podozrenie, že sa trestného činu uvedeného v obžalobe dopustil on. Pokiaľ tak krajský súd neurobil, porušil tým základné právo sťažovateľa na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy, ako aj jeho právo na slobodu podľa čl. 5 ods. 3 dohovoru (bod 1 výroku nálezu).

47. Sťažovateľ ďalej namieta, že po podaní obžaloby okresný súd nekoná vo veci samej s osobitnou starostlivosťou a urýchlením, hoci je jeho povinnosťou takýmto spôsobom postupovať v čase, keď je trestne stíhaná osoba vo väzbe.

48. V danej súvislosti je z pohľadu ústavného súdu potrebné poukázať predovšetkým na uznesenie krajského súdu sp. zn. 2 Tos 73/2019 z 13. augusta 2019, ktorým bol sťažovateľ prepustený z väzby. V podrobných dôvodoch tohto uznesenia poukazuje krajský súd na relevantnú judikatúru ESĽP a ústavného súdu týkajúcu sa povinnosti orgánov činných v trestnom konaní a všeobecných súdov konať vo veci samej vo väzobných veciach s osobitnou starostlivosťou a urýchlením. Veľmi podrobne, systematicky a inštruktívne vyzdvihuje konkrétne skutkové okolnosti, z ktorých dospel k záveru, že okresný súd v trestnej veci sťažovateľa nepostupuje s osobitnou starostlivosťou a urýchlením. Na základe týchto zistení dospel k záveru o potrebe prepustiť sťažovateľa z väzby, a to bez toho, aby skúmal, či inak ostatné (formálne i materiálne) dôvody väzby sú alebo nie sú naplnené. Je totiž toho názoru (v súlade s citovanou judikatúrou), že aj keď by boli všetky zákonom ustanovené podmienky trvania väzby splnené, skutočnosť, že sa vo veci samej nekoná s osobitnou starostlivosťou a urýchlením, bez ďalšieho znamená, že trestne stíhaná osoba musí byť z väzby prepustená.

49. V súvislosti s uznesením krajského súdu sp. zn. 2 Tos 73/2019 z 13. augusta 2019 ústavný súd poznamenáva, že jeho podstatný obsah je v diametrálnom rozpore so závermi uznesenia krajského súdu sp. zn. 1 Tos 36/2019 z 2. mája 2019, teda toho uznesenia, ktoré je predmetom podanej ústavnej sťažnosti. Pritom k zmene rozhodujúcich okolností, z ktorých obe uznesenia vychádzali, vlastne nedošlo (až na to, že nedostatočná rýchlosť konania okresného súdu evidentne pretrvala aj po 2. máji 2019). Zmenu právneho názoru krajského súdu si vysvetľuje ústavný súd tým, že obe uznesenia boli vydané inými senátmi.

50. Z pohľadu ústavného súdu prichodí konštatovať, že odôvodnenie uznesenia krajského súdu sp. zn. 2 Tos 73/2019 z 13. augusta 2019 je v plnom súlade s judikatúrou ESĽP a ústavného súdu k danej problematike a je zároveň veľmi podrobné a vo všetkých ohľadoch presvedčivé. Ústavný súd sa so závermi krajského súdu uvedenými v tomto uznesení plne stotožňuje a v celom rozsahu na ne poukazuje. V konečnom dôsledku to znamená, že aj vzhľadom na postup okresného súdu, ktorý nejavil známky osobitnej starostlivosti a urýchlenia, došlo uznesením krajského súdu sp. zn. 1 Tos 36/2019 z 2. mája 2019 k porušeniu základného práva sťažovateľa na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy, ako aj jeho práva na slobodu podľa čl. 5 ods. 3 dohovoru (bod 1 výroku nálezu).

51. Čo sa týka namietaného porušenia čl. 12 ods. 1 a 2 ústavy, čl. 5 ods. 1 a 4, čl. 13 a čl. 14 dohovoru, ústavný súd v tejto časti ústavnej sťažnosti nevyhovel (bod 4 výroku nálezu), keďže podľa názoru ústavného súdu vzhľadom na obsah označených ústavných práv a ústavných noriem, ktorý ústavný súd vo svojej judikatúre v minulosti vymedzil (porov. napr. II. ÚS 382/2014 bod 35 a nasl., II. ÚS 596/2014 bod 36 a nasl.), pochybenia krajského súdu podľa ústavného súdu nedosahujú intenzitu porušenia označených ústavných noriem a ústavných práv.

52. Podľa § 133 ods. 1 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd ústavnej sťažnosti vyhovie, v náleze uvedie, ktoré základné práva a slobody boli porušené, ktoré ustanovenia ústavy, ústavného zákona alebo medzinárodnej zmluvy boli porušené a akým právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené základné práva a slobody.

53. Podľa § 133 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd zruší rozhodnutie alebo opatrenie, ktorým boli porušené základné práva a slobody sťažovateľa. Ústavný súd zruší aj iný zásah, ktorým boli porušené základné práva a slobody sťažovateľa, ak to pripúšťa povaha zásahu.

54. Podľa § 133 ods. 3 písm. b) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd ústavnej sťažnosti vyhovie, môže vrátiť vec na ďalšie konanie.

55. Na základe citovaných ustanovení ústavný súd zrušil uznesenie krajského súdu sp. zn. 1 Tos 36/2019 z 2. mája 2019 (bod 2 výroku nálezu).

56. Hoci podľa § 133 ods. 3 písm. b) zákona o ústavnom súde prichádzalo do úvahy aj vrátenie veci na ďalšie konanie (čo sťažovateľ aj požadoval), ústavný súd tejto časti ústavnej sťažnosti nevyhovel (bod 4 výroku nálezu). Sťažovateľ bol medzičasom uznesením krajského súdu sp. zn. 2 Tos 73/2019 z 13. augusta 2019 prepustený z väzby a platí pritom, že o väzbe možno rozhodovať vždy iba s účinkami pro futuro.

57. Sťažovateľ požadoval náhradu trov právneho zastúpenia advokátom. Podľa zistenia ústavného súdu mu patrí odmena za tri úkony právnych služieb v roku 2019

(prevzatie a príprava zastupovania, ústavná sťažnosť, replika na vyjadrenie predsedu krajského súdu) po 163,33 €, ako aj tri režijné paušály po 9,80 €. Celkom mu prináleží čiastka 519,39 € (bod 3 výroku nálezu).

58. Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to vyplýva z výrokovej časti tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 12. septembra 2019